

BUSINESS

G20 nastavlja da pomaže privredama.

Ministri finansija zemalja grupe G20 na sastanku u Škotskoj su se dogovorili da će nastaviti sa merama podsticaja sve dok globalni ekonomski oporavak ne bude izvestan. Oni smatraju da je oporavak neujednačen, a najveću zabrinutost izaziva nezaposlenost. Britanski premijer *Gordon Brown* je predložio stvaranje fonda kojim bi se finansirala dalja pomoć bankama, a fond bi se punio porezom na bankarske transakcije. On je pozvao na donošenje novog "društenog ugovora" koji bi svetske banke naterao da se ponašaju odgovornije prema društvu. Takođe je rekao da ne može biti prihvatljivo da korist od uspeha banaka ima nekolicina, a da njihov neuspah snose svi. Iako takav predlog ima podršku u svetu, kritičari kažu da bi sputavao svetska finansijska tržišta, koja hrane svetsku ekonomiju koja je sve isprepletanija.

Strah od otkaza povećava

produktivnost. Produktivnost u proizvodnji u Americi je u trećem kvartalu pokazala najbrži rast u proteklih šest godina dok su zahtevi za novčanu pomoć za nezaposlene ostvarili najniži nivo u poslednjih 10 meseci. Ministarstvo rada je potvrdilo povećanje produktivnosti po godišnjoj stopi od 9,5% što se objašnjava činjenicom da su kompanije zbog smanjenja troškova zahtevale veću produktivnost od manjeg broja zaposlenih. Iako statistike o produktivnosti, koja se meri učinkom po radniku u jednom satu, ukazuju na rast, mnogi analitičari sumnjaju da je rast održiva kategorija i da će poslodavci ubrzo morati da počnu sa zapošljavanjem nove radne snage.

Rekordna nezaposlenost u SAD.

Američki poslodavci su ukinuli u oktobru čak 190.000 radnih mesta, zbog čega je stopa nezaposlenosti skočila na čak 10,2%. Ministarstvo rada je saopštilo da je to najviša stopa nezaposlenosti od 1983, dodajući da je ipak u prošlom mesecu u SAD izgubljeno najmanje radnih mesta od početka krize. Analitičari koje je anketirao *Reuters* su očekivali 175.000 izgubljenih radnih mesta u oktobru i stopu nezaposlenosti od 9,9%.

Na Islandu kamatne stope pale na 11%

Centralna banka Islanda je smanjila kamatne stope sa 12 na 11%, kao bi izgradila stabilnost zemlje nakon krize. Visoke stope koje su imale cilj da odbrane valutu, dovele su do ugrožavanja bankarskog sistema tokom 2008. Kruna se stabilizovala, te *Centralna banka* može da smanji kamatne stope. Finansijski sistem Islanda je doživeo kolaps oktobra 2008. zbog velikog duga.

COMMUNICATIONS

Volkswagen buba u službi brendiranja.

Steve Jobs - direktor decenije. Časopis *Fortune* je za direktora decenije proglasio *Stiv Džobsa*, direktora kompanije Apple. Njegova uloga - uloga brendiranja Pakistana kao bezbedne države čime bi se pokušalo sa rušenjem predrasuda da samo terorizam vlada u toj državi. Francuski lekar, koji je u Pakistanu proveo tri godine radeći u lokalnim bolnicama, polju računarske animacije. *Jobs* je uspeo da je odlučio da angažuje poznatog lokalnog umetnika koji je vozilo oslikao u raskošne boje sa mnogo motiva Pakistana i licima poznatih Pakistanaca. Ideja ovog lekara je da se oslikanim automobilom vrati za Pariz. „Ovim poduhvatom želim da pokažem svetu da ovde terorizam nije sve“, izjavio je *Los*. On smatra da za dve nedelje može da pređe taj put, uz kompletnu opremu i dovoljne zalihe rezervnih delova.

Steve Jobs - direktor decenije.

Časopis *Fortune* je za direktora decenije proglasio *Stiv Džobsa*, direktora kompanije Apple. Njegova uloga - uloga brendiranja Pakistana kao bezbedne države čime bi se pokušalo sa rušenjem predrasuda da samo terorizam vlada u toj državi. Francuski lekar, koji je u Pakistanu proveo tri godine radeći u lokalnim bolnicama, polju računarske animacije. *Jobs* je uspeo da je odlučio da angažuje poznatog lokalnog umetnika koji je vozilo oslikao u raskošne boje sa mnogo motiva Pakistana i licima poznatih Pakistanaca. Ideja ovog lekara je da se oslikanim automobilom vrati za Pariz. „Ovim poduhvatom želim da pokažem svetu da ovde terorizam nije sve“, izjavio je *Los*. On smatra da za dve nedelje može da pređe taj put, uz kompletnu opremu i dovoljne zalihe rezervnih delova.

MP3 odlazi u penziju?

Najnovije vesti iz IT sfere govore da MP3 format dobija svoje naslednike. Stručnjaci smatraju da najnoviji formati *FLAC* i *APE* prevazilaze slabosti koje ima MP3, a u kojima prednjači jedan od osnovnih nedostataka – slabija akustična svojstva u reprodukciji muzike.

Spam čini 88% elektronske pošte.

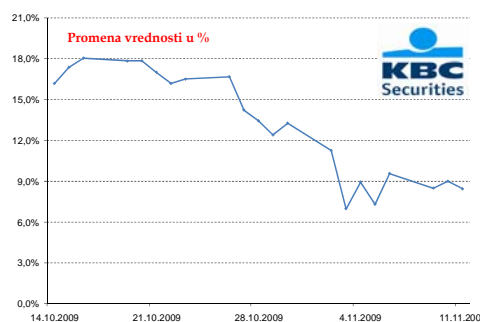
Kompanija za zaštitu računarskih mreža *Symantec* je objavila da je tokom oktobra čak 88,1% celokupne elektronske pošte činio spam. Količina neželjene pošte se povećala za 1,7% u odnosu na septembar, stoji u izveštaju kompanije *Symantec*. Stručnjaci kompanije *Symantec* smatraju da je naglo povećanje broja neželjenih e-mail poruka bilo u vezi sa praznikom Noć veštica, a da se očekuje u naredna dva meseca i veliki broj onih s božićnom tematikom. Najviše spam poruka se šalje u Danskoj i one predstavljaju čak 96,2% od ukupne elektronske pošte, u SAD one čine 94%, a u Velikoj Britaniji 93%, objavio je *Symantec*.

BC Portfolio

Trenutna vrednost akcija i dalje je u padu u odnosu na prošlu nedelju, pa sada iznosi 8,42%.

Naziv akcije	Vrednost 26. 08. 2009.	Vrednost 28. 10. 2009.
Energoprojekt Hldg	92.700,00	101.043,00
Soja Protein	92.565,00	89.250,00
Tigar	93.086,00	92.868,00
Metalac	95.120,00	104.960,00
Aik Banka	93.388,00	106.005,00
Komercijalna Banka	107.400,00	105.009,00
Imlek	92.616,00	117.232,00
Metals Banka	88.200,00	112.000,00
Univerzal Banka	85.800,00	81.576,00
Veterinarski zavod	92.853,00	102.429,00
Ukupna vrednost	933.728,00	1.012.372,00

EU kratko

Izgubljene milijarde. Evropski revizori su saopštili da su Španija, Italija i Portugalija načinile najviše finansijskih grešaka, u vrednosti od oko 2,7 mlrd. E. Ove države su u nemogućnosti da 15 god. za redom potpišu naloge van EU, zbog visokog nivoa grešaka u oblasti regionalnog i ruralnog razvoja.

EU imenuje predsednika. Švedska je sazvala samit EU za 19. 11. kako bi se odlučilo o imenovanjima na ključne pozicije Unije. Prema rečima Frederika Rerinfeldta, predstavnika zemlje predsedavajuće EU, ovaj proces neće biti nimalo lak, jer su potencijalni kandidati za predsednika osobe koje već imaju odgovorne pozicije u svojim zemljama.

U svetlu viznih olakšica je potrebno našu privredu dodatno pripremiti za otvaranje granica, veće tržište, ali i još veću konkurenciju. Lokalne zajednice su posebno motivisane da se takmiče i investiciono brendiraju. Neko ipak još uvek čeka donacije, drugi čekaju pomoć države, a neki se i samoorganizuju. Kada to urade privrednici sami – to je onda vest.

Privrednici jesu u stanju da se sami organizuju, ne čekajući međunarodne donatore ili državnu kasu. Takva je inicijativa privrednika Zapadno-Bačkog okruga koji pripremaju Prvi Ekonomski forum Bačka 09. Cilj im je da ovaj okrug pozicioniraju na mapi svetskih i domaćih investitora, mesto koje mu, pripada, a koje do sada nisu uspjeli da ostvare.

Prvi Ekonomski forum Bačka 09 će se održati se u Kuli, 27. novembra ove godine. Otvoriće ga Oliver Dulić, Ministar životne sredine i prostornog planiranja uz učešće predstavnika Ministarstva poljoprivrede, velikog broja predstavnika investitora, ambasada, krupnog biznisa, banaka, komora, ekspertsko-razvojnih organizacija i nacionalnih i lokalnih medija.

„Po prvi put se privreda samoorganizuje i aktivira, a Skupština opštine Kula i lokalne samouprave okruga su samo servis jer verujemo da je poslednji trenutak za ovaj korak. Zapadna Bačka ima potencijal da postane vodeće i strateško razvojno tržište jer je na tromeđi između Srbije, Mađarske i Hrvatske. Moramo se spremiti i što je takođe važno: raditi zajedno“ –

Kulsko jezero, lokacija održavanja Forumu

– kaže Velibor Milojević, predsednik SO Kula. Forum je za pomalo uspavani okrug nešto sasvim revolucionarno, i treba da okupi lokalne i međunarodne firme, ministarstva, lokalnu samoupravu, banke, univerzitet, komore, javna preduzeća, međunarodne investicione fondove, ambasade i da bude mesto razmene ideja, rešavanja važnih pitanja vezanih za građevinsko zemljište, dijaloga i poslovnog umrežavanja.

Kompleks Kulskog jezera

Sve je počelo od predstavnika velikih kompanija lociranih u okrugu kao što je Jaffa iz Crvenke, Djuro Strugar-MK Komerc, Stork-Rodić, ali ima i manjih firmi kao Blaško ili Signal iz Sombora. Tu su i javna i komunalna preduzeća, i kažu da im je takođe cilj da posredstvom Forumu naprave konkretne poslove sa regionom i EU.

Privatno javno partnerstvo u oblasti upravljanja otpadom je posebno atraktivno, Kula je jedinstvena po tome što je JP Komunalac sopstvenim snagama organizovao sakupljanje PET ambalaže po domaćinstvima, što je avangarda i u Evropi, ali im nedostaje resursa za dalji razvoj. Atraktivne industrijske zone, cene zemljišta kao i geografski položaj na raskršnici putnih i rečnih saobraćajnica uz blizinu granica, kao i cenovno pristupačna i kvalifikovana radna snagu predstavljaju konkurentnu prednost Zapadne Bačke, naglašavaju organizatori Forumu. Nakon Forumu se koncept razvoja nastavlja i dobija druge oblike investicionog brendiranja.

Potencijali ovog okruga su raznovrsni, u razvoju industrije, prioritarno u oblasti prehrambene ali i u metaloprerađivačkoj, industriji kože i obuće, izrade nameštaja, mašinskoj, hemijskoj, industriji građevinskog materijala, izrade tekstilnih predmeta i novih tehnologija, i kao logistički centar. Samo u Kuli na primer, visokoproduktivno poljoprivredno zemljište čini 91% opštinske teritorije, dok bi u Odžacima postojeća proizvodnja poljoprivrednih kultura, kukuruza, šećerne repe, žita, soje i suncokreta, uz realizovane procese ukрупnjavanja poseda i ulaganja u navodnjavanje pružila maksimalne rezultate. Mogućnosti za investicije u su naročito u prehrambenoj industriji, u otvaranju kapaciteta za preradu voća i povrća.

Dosadašnji uspešni investicioni poslovi su: Dukat, Calzedonia, Ferrariplast, Tus, Palma, Phiwa Walter Group, Hellenic Sugar, Euro-in, PG Lorenzetti, Orca, Saint Gobain, Anheuser-Bush InBev a potom CVC koji je kupio Apatinsku pivaru, Italsvenska SpA, Holcim i druge.

Medijski partneri Forumu

Dugo očekivano ukidanje viza je za sve građane Srbije novogodišnji poklon, iako ga mnogi od nas neće otvoriti čak i posle Nove Godine zbog aktuelne pandemije.

Vaš Bovan tim

Usuditi se, to je cena napretka. – Victor Hugo

SEMINARI, KONFERENCIJE:

- 16. – 21.11.2009. **Nastup srpskih privrednika na "Midest 2009."**, Pariz, Francuska
- 19. – 20.11.2009. **"Osma međunarodna konferencija Beogradske berze"** Hotel Continental, Beograd
- 23. – 27.11.2009. **Međunarodna konferencija PR Week Belgrade 2009**, Sava Centar, Beograd
- 25.-28.11.2009. **Forum preduzeća velike Evropske regije**, Luksemburg
- 27.11.2009. **Prvi Ekonomski Forum - Bačka 09**, Kula, Srbija
- 26. – 27.11.2009. **Sajam praksi**, Beogradski sajam, Beograd
- 03.12.2009. **Finansijske usluge i CFO Forum**, Hotel Hyatt, Beograd

Prijatelji BC Biltena:

Urednik: Ana B. Bovan

Za vas pišu i: M. Barać Stojanović, M. Djordjević, D. Tasić, D. Gligorin, S. Nikolić, D. Sušić, S. Jovanović, I. Pavlović i N. Milošević

Grafički dizajn: A. Nikolić

Prvi broj je izašao 4. juna 2004.

Prijava i reklamiranje: bc.bilten@bovan.eu

Adresa redakcije: Žorža Klemansoa 13, 11000 Beograd, Srbija

posetite www.bovan.eu

Tel: +381 11 3036 133, 3036 134,

Fax: +381 11 3284 380

Bovan Consulting
BUSINESS & STRATEGY COUNSEL